

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

XIII. Leó.

A történet nagy személyiségei sorából ismét kiragadott egy nagy, tiszteltreméltó alakot a kérlelhetlen halál. Hosszas küzdelem után örök álmra hunyta le szemeit XIII. Leó, a katolikus világ egyházi fejedelme, Szent-Péter utódja.

Most, amikor XIII. Leó a ravatalon fekszik átszellemült arccal, nem lehet megindulás nélkül rá gondolni. S ez az érzés általános, melyből egyetlen párt vagy felekezet sem veszi ki magát. Az egyetemes gyászban mindenkinek be kell látni, hogy a legszentebb erkölcsi eszméknek legnagyobb földi képviselője, akinél jobban Szent-Péter egyetlen utódja sem közelítette meg a pápaság eszméjét, hogy annak az eszme zászló vivőjének halála vesztesége nem csak az emberiségnek, hanem annak az erkölcsi eszméknek is, amelyekért hosszú és áldással telt életében olyan nagy bölcsességgel párosult türelemmel küzdött.

El kell ismernünk, hogy XIII. Leónak fényes szerepe van a katolicizmus föllendítésében. Igaz, hogy a történelmi események kedvező alakulása nagyban előmozdította a katolicizmus eszméjének diadalát. És XIII. Leónak éppen abban rejlik nagy bölcsessége, hogy ezeket a

kedvező alakulásokat mindenkor úgy a világgal, mint az egyházzal szemben úgy tudta felhasználni, ahogyan legcélszerűbb volt és ha nem is vezetett talán mindenkor ténykedése sikerre, a katolicizmus nagy eszméje általa óriásit haladt előre.

XIII. Leó a szó teljes értelmében a béke embere volt. Soha nem kereste az alkalmat, hogy harcot kezdjen ellenfelével, ha ugyan ilyen találkozott. S ha mégis kormányzása alatt olyan ellentétek merültek föl, amelyeket ellenfelei sehogy sem akarták megérteni, illetőleg az ellentétek helyes és okszerű kiegyenlítésére nézve nem tudták, vagy nem akarták megtalálni az összhangot, XIII. Leó akkor sem folyamodott a háborúhoz, hanem minden törekvése oda irányult, hogy a Szent-Pétertől örökölt végtelen türelmességgel, nagy észbeli tehetségének meggyőző érveivel megértesse ellenfeleit.

Ha küzdelme volt XIII. Leónak, úgy az olasz királysággal folytatott harcot említhetjük föl. De ennek a háborúnak sem az ő személye, illetőleg az ő uralkodása s az azokhoz fűződő ténykedések voltak az előidézői. Ezt a harcot még XIII. Leó elődei vették föl az olasz királysággal. Neki, mint a katolikus világ egyházi fejének, erkölcsi köteles-

sége volt ezt a küzdelmet az egyház javára folytatni, mert ha lerakja a fegyvert, az egyházi tekintélyt csorbitja meg. Érezte XIII. Leó, hogy a küzdelmet lehetetlen erkölcsi veszteségek nélkül föladni. Ennek tudatában tehát arra törekedett, hogy ennek a harcnak, mely inkább a Vatikáné volt, mint a pápaságé, a modorát enyhítse, csendesebb mederbe szorítsa.

S most, hogy XIII. Leó örök álmra szenderült, tudjuk mindannyian, hogy ez a küzdelem az új pápa kormányzása alatt sem fog véget érni, mert a Vatikán aligha fog valaha lemondani Rómának, mint világi birtoknak követeléséről, de az is bizonyos, hogy az olasz korona sem enged egy jótányit se jogából. S ezekből levonva a konzekvenciát, egész bizonyossággal lehet konstatálni, hogy a leendő pápa is fön tartja a küzdelmet a hármasszövetséggel s viszont jó barátságban fog élni a francia és orosz államok vezetőivel.

A szálló igévé lett kijelentése a pápának egyrészt beteljesedett. „Az öreg Pecci meghal, de az egyház örök.”

Az elsőt beváltotta a pápa, hátra van az egyház. Ennek törvényei és igazságai pedig örökéletűek, csupán azoknak alkalmazásában van különbség. Ezeket pedig a galambösz fejű és szelid-

TÁRCA.

Krisztiánia környékén.

Írta: Vértési Károly.

Kert az egész környék. — Kis hajón — Jártam a fjordokat — Népvisélet. — Oszkarhall. — Természetes művészet. — Régi fatemplom. — Volna még sok megnézendő. — Szép a világ — Bucusu Krisztiániától. — Megyek fel éjszakra

— (Folytatás és vége.) —

A kikötőben társzekerek gördülése, sürgős, forgás. A napbérért dolgozó, szurtoskezű munkába fogottak száma nagy. Elvéve sem találkozik lődörgő. Este villanyvilágítás mellett folyik a nehéz munka, verejtéktől csurog homlokuk. Mesztelen karukon szinte kidagad az idegük, erős nyakukon az üterük. Ilyen fárasztó munkában erős termetű emberen is megereszkedik a legrugalmasabb izom. A lépkek megnehezdednek, mintha hinárban járnának. Rakodás, terhek ki-berakása, érték felhalmozása, lomha járású lovak igavonása. A konstantinápolyi hamal jut eszembe, látva az itteni erő embereket. Nagy arányokat ölt a fakereskedés, szállítják jó minőségei több országba, Éjszak Amerikába. Az Egyesült Államok kékmézős lobogóját most is lengeti a szellő egy nagy hajó farán. Negyvenöt fehér csillag a lobogóban. Ennyi kisebb nagyobb

államból áll az Unió. Egygyel még több*) lesz a csillag. Duszgazdag Angliából hajó, akármennyi. Hoznak és visznek, soha se szünetelnek, cirkálják a vizeket.

A kertekben mulató csarnokokban ráérkező uri nép. Zárkózott kedélyek, melyekből nem sugárzik az élet melege. Erény, erkölcs amittől megfagynak. Ha a nő csak elvált, már sehohsem fogadják. A családi és társadalmi életben azt az összetartozandóságot, amely itt van, déli népeknél hiába keressük. A hosszú tél, hosszú éjszaka, a lakházakba való tömörülés, szóval az embereknek az egymásra való utaltságát hozza magával.

Kedvet kapunk valamely fürgébb kis hajóra szállni s megkerülni a szebbnél-szebb nevelő fjordokat, melyekkel bővelkedik a norvégok szép fővárosa. Élénk a szigetvilág, mely a vízben elszórtan van. Rámegy az egész délutáni idő a kirándulásra. Nem tudjuk vajon fentről, a város fölött 128 méter magasán uralgó Ekebergről nézve szebb-e Krisztiánia, vagy alantól, a fjordokról nézve, keretbe foglalva. A szép, minden oldalról az, bármerről tekintve.

Kert és parkból áll Krisztiánia egész környéke, bennök sok az uri nép. Hova is men-

Híradás szól Washingtonból, hogy a tanács Oklahoma néven új államot szervez.

nének ők nyaralni? mikor a legszebb nyár itt van, ahová özönlenek Délvidékről. Az olasz-égelji tengermelléki városokra emlékeztet Krisztiánia, mégis azoknál kiterjedtebben fekszik. Bőségesen van hely benne nyaralásra.

Látok közbül a népből is. Rövid a sötét dolmányuk, durva, mégis posztóból való, a ruha szélei vörösek. Két sor fényes gomb ékeskedik ezüstből a mellény forma ruhájukon. A nadrág csak térdig ér, vörös szallaggal van diszítve. Lábon csattos cipő, más vidékbelin csizma. Az üng cifrán himzett. A derékon keskeny tüsző, melyről bőrtokban hosszú kés lóg. A nők viselete vidék szerint színben nagyon változó, de a rövid derék általános.

Kedves kép ragadja meg figyelmemet, az angol-góth tornyot jól ismerem levelezőlapokról. Oskarhall a neve, elérve a kishajóból kiszálló s följebb hágak. Olyan szép hely a lombos, parkos Bygdó félszigeten. Jól érzem magam, nem bánom, akármikor jutok innét haza. A gyalogösvényen husz perc alatt föl-sietek.

Az angol-góthika stíljében építette I. Oszkár király a kis kastélyt, mely csak itt, a nagyméretű természetben kicsiny, annál kisebbnek látszik még, mert egy husz méter magas szikla tetejére építették. Mintha iskátulából

lelkü XIII. Leó mindenkor úgy alkalmazta, hogy hosszú uralkodása alatt felemelkedett a tiszteletnek arra a nem mindennapi fokára, melyet csak hatalmas uralkodók arany koronáinak fénylő sugarai vehetnek viselőik homlokára.

Mialatt a világ gyászolja a nagy halottat, szomoruan zúgnak mindenféle a harangok és készülnek a pápa temetésére, kezdetét veszi az új pápa választás készüléte. Hogy ki lesz az utód, azt ma még lehetetlen megállapítani, mert a politika az egyházban is csak politika.

A katolikus világ óhaja a leendő pápa uralkodására nézve mindenesetre az, hogy ha nem is lesz annak kormányzása a nyugalomé, de legyen a nyugodtsága, a higgadt megfontolása, mint XIII. Leó áldásos uralkodása volt.

Fölhívás

a bajai 48-as honvédek érdekében.

Folyó évi március hó 15-én volt három éve, midőn mozgalmat indítottunk városunk hazafias közönsége körében, oly célból, hogy a közöttünk élő azon inséges szegény honvédek részére, akik az öregség terhe alatt munkaképtelenné lettek, — ha már az állam nem gondoskodik róluk kellőképen, úgy társadalmi úton szerzett havi 20 filléres adományokból nyújtunk nekik segítyt.

Bárha örömmel mondhatjuk, hogy a nemes cél érdekében teljesített munkánk eredménnyel nem maradt, mert tekintélyes számmal voltak azon lelkes honfiak és honleányok, akik szívükben a honszerelme lángjával őrzik a nagy idők emlékét: siettek magukat aláírásukkal kötelezni, hogy a fölhívás értelmében három évig változatlanul hozzájárulhassanak ahhoz, hogy havonként 20 fillérel segítségünkre lehessenek a szegény öreg honvédek nyomorának enyhítésén, mégis az eredmény nem volt kielégítő, mert a segítyt nyújtók száma sehogysem növekedett, így a kiosztott havi segélyösszeg is kevés volt. Pedig nagyon sokan vannak, kik ökölrel ver-

desve mellüket, fennen hangoztatják hazafiaságukat; álljon elő, aki ebben őket megelőzni képes. És mikor ily csekélységről van szó és mégis nagy jelentőséggel bír a haza oltárára áldozatul hozni e néhány fillért, ami még bőven rendelkezésükre is áll, akkor vagy siket fülekre találunk vagy nyíltan kimondják, hogy a pénz — másra kell!

Pedig gazdag lehetne e jó öregek mindegyike, ha azt amivel nekik tartozunk, megfizetnénk. Mert, midőn a haza veszélyben volt s ádáz ellenség tüzzel-vassal pusztított mindent és mindenkit, aki magyar volt: ők voltak azok, a hősök, akik a templom szentélyétől le a kunyhók ócska butoráig s az öregség terhe alatt meggörbült aggastyánoktól az édes anyai emlőn csüngő ártatlan csecsemőig mindent és mindenkit védelmeztek a megtámadott haza gyászos kebelén.

Addig míg a haza szenvedéseit látták, legfőbb gyönyörűségük volt megosztani — a haza szenvedéseit; ha védelemre harsogták a csatakürtök éji órákban vagy a pihenés ritka perceiben, Isten intó szózatának tekintették s elszántan, mint nyugalmában háborgatott oroszán rohantak elleneikre, nem látva a romboló halál százféle rémképeit, csupán egyet láttak: a védelemért siránkozó gyászos haza édes anyai képét, mely fiui oltalomért esedezett és ők vidáman küzdöttek az édes anyahonért.

Ha ily hősi tettek után szent érzelmeiktől áthatva tudjuk őket lépten nyomon tisztelni, akkor szálljunk magunkba és ne merüljünk gondolatokba a fölött, vajon segítsünk-e e földhöz tapadt szegény honvédek nyomorán, hanem fizessen mindenki, a ki magát magyarnak vallja és hozza meg hálája fejében azt a néhány fillérenyi áldozatot, hogy a jó öregeknek hátralévő napjait varázsolhassuk rájuk nézve kedvesekké, mosolygókká és az inségtől mentekké.

Honfiak és Honleányok!

Intézetek és egyletek!

Tömörüljünk egyetértve, összetartva, egymást tisztelve és becsülve; igyekezzünk a haza e leghűbb és legszegényebb fiai életét édessé tenni, akik ugyis már mindannyian a sir szélén állanak. — Aki tesz áldani fogja a haza!

A segélyező bizottság nevében
Czérnay Imre.

Tűzrendészetünk mizeriái.

Kettős az ok, mely arra indít, hogy tűzrendészetünk nyavalyáit a nyilvánosság előtt szóvá teszem:

Az egyik ok az, mert rosszul esik nekem, rosszul esik tűzoltó bajtársaimnak a nagy közönség igaztalanul sujtó kritikája, midőn embertársaink életének és vagyonának biztonsága érdekében a valódi humanizmus teljes önfeláldozásával, igaz önzetlenségével működünk minden alkalommal közre.

A másik ok az, mert már legfőbb ideje annak, hogy ráterelődjék tűzrendészeti hatóságaink fegyelme azokra a botránnyos szembetűnő vizsátságokra, melyek a hatáskörükbe eső intézményeket elítélőleg jellemzik.

Örökös és minden tűzvész esetén feltör a panasz, hogy a tűzoltóság későn érkezik a vész színhelyére.

Beismerem, sokszor nagyon is alapos ez a panasz, de igaztalan a közönség, midőn a késelem odiumát a tűzoltóságra hárítja.

A tűzoltóság a tűzoltásnak technikai részét végzi: betanítja embereit a gépek szakszerű ismeretére, begyakorolja azok gyors és könnyű kezelésébe, készenlétben, kifogástalanul használható állapotban tartja összes szerelvényeit, víztartó edényeit megtöltve indulásra kész állapotba helyezi, s amint a tűzjel megadatott, a lehető legnagyobb gyorsasággal a vész színhelyére siet, hogy emberbaráti kötelességét félelmet nem ismerő halálmegvetéssel teljesítse.

Hát azzal dicsekedhetem, hogy a bajai tűzoltóság imént körvonalozott kötelességét példányszerűen végzi.

A tűzrendészet praeventív intézkedései azonban a tűzrendészeti hatóságok működési körébe tartoznak.

Az elsőfokú tűzrendészeti hatóság nálunk a rendőrfőkapitány, a II-ik a városi tanács, a III-ik legfőbb fórum pedig a belügyminiszter.

A belügyminiszter 1888-ban egy tűzrendőri

szedték volna, napragyogta világításban fehér, mint a cukor. No ennek a nyolcszögletes, arányosan formás tornyának a lapos tetejéről kell csak körül nézni s olyan panorámát látnunk, amely itt, a nehezen, alig leírható szép vidékek sokaságában is számottevő, el nem feledhető.

Az Oscarhall királyi kastély lévén, bővelkedik a belseje szép művészeti tárgyakkal. A vezetőnk elhadarja nevezetességüket, de amint halljuk, el is felejtjük, csak a többször látott és könyvben csillag alatt már említett Desiére kedves képét nem feledtem, mert csillag volt a jó királyné, Éjszak fényes csillaga. Elgondolkozom róla s erősödöm abbéli hitemben, hogy csodálatosak a végzet utai.

A természet a művészetnél hangosabban beszél. Festész, szobrász kezének az alkotása, eltörpül az Isten kezének az alkotása mellett. Hatalmas erő, melyhez az emberek imádatukat intézik. Nem művészetért, nem emberi mesterségért járjuk az éjszakai tájak világát, egyedül a csodálatosan szép természetért s alig veszünk időt arra, hogy az ósdi, még a XII. századból származó, különös alkotásu, ablak nélküli fatemplomot megnézzük. Emlékeztet a mi kárpátlakó ruthéneink templom alakjára a sztavkirkeh. Szentélye félkör, faszlopok osztják a templomot három hosszahajóra. Padlásszerű világítás. A közép hajó kajla szarvakkal diszitett oromzatán, négyszögletes torony van. A templom körül oszlopos tornác, rossz időben a hivek menedéke.

Most nevető az idő, fel is használja egy botanikus; növénygyűjtő, henger alakú zöld szelencéjét vállára szíjjazva, vigan baktat előre. Hej, mikor volt az bácsi! mikor liliomszálat keresett? nefeletset a szemekben, rózsát az arcokon.

Tele a kis hajó barátságos néppel, ki ide, ki meg máshova való. Csevegnek az élettől piros leány ajkak, fecskének a csicsergése ilyen kedves. Szófecsérlést folytatnak az aszszonyok. Egy-egy üde kacaj száll a körükből. Élettől duzzad képük. Figyelmeztetnek rá, mennyi a nézni való, ezt, meg amazt nem szabad elmulasztani. Mind szép, mind jó, de olyan nagyon van elnyújtózkodva ez az ország, hogy innét is még nagyon messzire van Throndhjem és onnét még messzebb Nord lap, utazásom végcélja.

Isten veled azért fenségesen szép és nagy Krisztiánia, ég veletek ti termetes Keresztélyek és formásan szép, szőke, természetesen piros képű, kék szemű, kikristályosodott típus Krisztinák, kiknek — ismétlem — büvös ecsettel a természet maga festette olyan elbájolóan a két rózsát arera, majd mulatok a szép emlékekkel a további utamon, sőt azontúl, tovaszálló életem egész útján. Majd emlékezni fogok a szép estékre, mikor a sárga hold feljött némán, de az esti csendben annál beszédesebbé vált a természet körülöttem, csevegett szerelemről, életről, ami annak nyomában kél, a halálról és arról a sötét kapuról, amely előtt élet, amely után

enyészet van és amelynek zordon küszöbét keresztül kell lépni a leghatalmasabbnak is, mert a természet rendjének örök sorjából nem térhet ki senki.

Szeretném visszatartani az életet, de nem lehet. Pedig milyen szép a világ, de magáról fogalmat nem ad az egyhelyben maradónak, csak a napsugárra kiszabadult madárnak. Menjünk ki a természetbe, töltsük keblén minden időnk, mely a házbörtön lakás után fennmarad. Menjünk messzire, látni mitöbbit, de körülöttünk is annyi a szép, gondolattal, érzéssel, nem tudunk soha eltelni. És mégis hány, ki tehetné, hány, kit megfoszt fősvénysege a földi javak élvezetétől, nemesithetné meg a szívét, gyarapithatná az ismeretét, gazdagithatná az elméjét, emelhetné a közérzületét ilyen pompás, nagyszerű utazással, milyen az. Éjszakvidéken, ahol a nagyváros közepében a természet csodálatos összhangban viz és termőföld, völgy és sziklabérc, erdő, mező, szóval minden, ami emel. És emelőde közelebről beszélhetünk Istennel, a világalkotó Teremtővel. Unottan teszem a könyvet félre, mikor a természet maga beszél.

Krisztiániából előbb juthatnék New-Yorkba és én innét mégis az Éjszaki-Fokföld felé tartok, hogy vágyó álmodom teljesüljön.

A norvégek földje, az égboltozat áttetszősége megigézett. A képzelet szárnyán gyakran járok oda vissza, ahol az Isten, sok szép napot támasztván, velem együtt örült.

rendelettel megszabta s eléggé körvonalozta a tűzrendőri alsóbb hatóságok teendőit.

Elrendelte, hogy a vízkészletről a tűzrendőri hatóságok tartoznak gondoskodni. Gondoskodni kötelesek tehát arról, hogy a kutak, főleg a közutak kellő vízmennyiséget szolgáltatassanak és az egyes házak udvarán, ahol kut nincs, bizonyos ürtartalmu hordókban víz legyen veszély esetére készen s tűzvész esetén ugyancsak a tűzrendőri hatóságok kötelesek arról gondoskodni, hogy a tűzoltáshoz elégséges víz álljon rendelkezésre, e tekintetben, nagyobb veszély esetén kényszereszközöket is alkalmazhatván.

Elrendelte, hogy a tűzrendőri hatóságok a város vagy község nagyságához képest több, de legalább is 2 pár lovat, teljesen felszerszámozva tartsanak készenlétben a tűzörtányákon, hogy tűz esetén a vész helyére való indulás rögtönösen történhessék.

Elrendelte, hogy tűz után tűzvizsgálat tartassék, melyhez a tűzoltóparancsnokság, mint szakértő minden alkalommal meghivassék. stb. stb.

És most nézzük, hogyan teljesíti a bajai tűzrendészeti hatóság az iméntiekben körvonalozott kötelezettségeit.

Baján a közutak csekély kivétellel annyira elhanyagoltak, annyira nélkülözik a vízbőség feltételét: a tiszta kezelést, hogy tűz esetén 10–15 veder víz teljesen kiüríti, hasznavehetetlenné teszi azokat.

Az udvarokban levő kutakhoz csak erőszakkal juthatunk legtöbb esetben. Hiszen még hatósági személy is, kit megnevezni nem akarunk, megtagadta a közelmúltban, nagy veszély esetén, hogy kutját rendelkezésre bocsássa.

A kutnélküli udvarokban pedig sehol sincs víz előkészítve.

Arról pedig, hogy a hatóság emberei gondoskodnának arról tűzvész alkalmával, hogy a tűzoltóság rendelkezésére elég víz legyen, nem is érdemes beszélni.

A rendőrség ilyenkor beáll publicumnak, belekapaszkodik a kardjába, hogy el ne lopják, szájtátva bámul az égő házra áhitattal lesván, mikor repül onnan bele a hagyományos sült g. lamb.

A városi fogmányok?! Hát bizony elmondhatjuk, hogy »zabba mentek a lovak«!

Tűz esetén sohasincs fogmány.

Azokon a tisztviselő urak járnak olyankor Mátéházára, vagy a szegény ember vánkosit behordani porcióba.

Egyik ház leég, mert nem lehet oltani a tűzoltóság fogmány hiányában — a másik szegény ember még jobban leég, mert oda elmegy a fogmány a végrehajtóval.

Igaz van egy elég ügyes intézkedés, mely szerint a bérkocsi, aki először vágat a tűzörtányához, jutalomban részesül — de ezt az intézkedést úgy agyonközigazgatták, úgy elrontották, hogy a bérkocsisok inkább megszöknek a platzról, minthogy a tűzoltóságnak segélyére siessenek — hiszen a hivatalos pökhendiség, a hivatalos hatalomban való copfos elbizakodottság, a munka lenézése már annyira ment e tekintetben, hogy utóbbi időben 3–4 hónap mulva rengeteg utánjárás mellett kapták meg a kocsisok a jól megérdemelt díjaikat . . . .

Még csak azt akarom megjegyezni, hogy a tűzvizsgálathoz pedig a böles kapitányság a tűzoltó parancsnokságot sohse hívja meg. Felesleges is — talán jobban eltudja ő intézni a dolgokat a felekkel egyedül, mintha a tűzoltó parancsnok is ott lábatlankodik. Hisz a kapitányság imineralis zseni, amint az köz-tudomású.

Ezek után arra kérem az igen tisztelt nagy-közönséget, mikor a tűzoltóság késedelme miatt kritikájának nehéz kancsukáját megsuhogtája, ne a tűzoltóságot nézze a tűzrendészeti hatóságok hátának, mely arra való, hogy véres csikokat hasogasson rajta — tessék csak alkalmasabb, zsirosabb hátakat kiszemelni, akkor majd talán igazságosabb munkát végez, és hamarabb eredményt mutat fel ez a munka kenegetés.

A tekintetes tűzrendészeti hatóságot pedig arra kérjük, hogy ha már nem is humanismusból, de legalább némi kötelességteljesítésből vegye le orráról a nagyképűség szemrontó üvegét, tekintsen maga körül annélkül, akkor majd talán belátja, hogy nem lovagias, sőt nem is tisztességes dolog a maga hibája miatt más valakit szidalomnak, gyalázásnak kitenni.

Tetszik tudni, a tűzhöz is kell sok spiritus, de azt nem három deci számra mérik.

Ignis.

Vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetésük m. hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük, hogy a megújítás iránt mielőbb intézkedni méltóztatásának, nehogy a lap pontos küldését fennakadás zavarja meg.

HIREK.

Dr. Reich Aladár orsz. képviselő f. hó 19-én M. kóra utazott, ahol részt vett *Justh* Gyula orsz. képviselő beszámolóján; azután nagyszabásu beszédet intézett a makói függetlenségi polgársághoz, amely határtalan lelkesedés közepett ünnepelte orsz. képviselőnk.

Gromon Dezső levele a lövészkerthez. *Gromon* Dezső, honv. miniszteri államtitkár a lövészkert meghívó levelére az alábbi sorokat intézte:

Budapest, 1903 évi július hó 20 án

Igen tisztelt Elnök Ur!

Figyelmes soraiért, melylyel engemet a »Bajai Czéllövész Társulat« fennállásának 100 éves évfordulója alkalmából rendezendő ünnepélyre meghívni szives volt, fogadja szívből jövő köszönetemet.

Valóban a legnagyobb öröömre szolgálna, ha e szép ünnepélyen részt vehetni szerencsés lehetnék, de előre láthatólag alig leszek ebben a kellemes helyzetben, a mit őszinte sajnálattal vagyok kénytelen kijelenteni, mert kedves társulatokra, a hol oly sok kellemes órát töltöttem, mindig szivesen emlékezek vissza.

De ha szives meghívásának a legnagyobb sajnálatomra nem is tehetnék eleget, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy felkérése folytán legalább egy díjjal képviseltessem magamat, melyet lesz szerencsém elküldeni.

Köszönetemet ismételve, fogadják mindnyájan szives üdvözetemet.

Vagyok igen tisztelt Elnök urnak
kész hive:

Gromon Dezső
államtitkár.

Jubileumi lövészeti díjak. A bajai cél-lövész társulatnak f. é. augusztus 20-án rendezendő ünnepélyére br. *Vojnits* István orsz. képviselő egy remekművű 6 személyes ezüst servicet küldött lövészeti díjul. *Szemere* Miklós cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő 500 kor. díjat adományozott azzal a kikötéssel, hogy ezen díjért csak katonai fegyverekkel lőhetnek. *Dr. Reich* Aladár orsz. képviselő egy értékes ezüst írókészetet juttatott lövészeti díjul azzal, hogy ezt a díjat kizárólag fiatal lövészek vihessék el.

Szinügyi bizottsági ülés. A bajai szinügyi bizottság f. hó 23-án, d. e. 11 órakor ülést tartott, melyen *Erdélyi* Gyula és *dr. Denneberg* Kálmán szinügyi bizottsági tagokat küldték ki a Szabadkán f. é. aug. 1-én tartandó szinikerületi ülésre. Egyben határozatba ment, hogy a bajai szini saison kizárólag szept. 15-ike és május 1-eje közti időszakba eshetik.

Uj orvos. *Reich* Mátyás földinket *Reich* Ignác bajai magánzó fiát f. hó 22-én avatták orvossá a bécsi egyetemen.

Kérelem. A bajai iparos kör az ipartestülettel egyetemben könyvtárának gyarapítására f. é. augusztus hó 15-én az ipartestület helyiségében tárgysorsjátékkal egybekötve táncmulatságot rendez. Felkérjük Baja város hazafias közönségét, — tekintve a nemes célt, — hogy nyereségy tárgyakat ajándékozni sziveskedjenek.

Czermay Imre ipartestületi elnök.

Választmányi ülés. A bajai lövészegylet f. hó 26-án d. u. 4 órakor a lövészkertben választmányi ülést tart.

Idegen sör Baján. Vettük a következő sorokat: Városunk hazafias fogyasztó közönsége és derék vendéglős polgártársaink érthető méltatlankodással fogadták azt a hirt, hogy városunkban és annak vidékén holmi budveiszi, cseh sörgyár készül megtelepedni. Szerencsére még nem felejtettük el azokat a cseh agitációkat, melyeknek végcélja a magyar buza, liszt stb. ipartermékek kiszorítása Csehországból s meg is fogjuk rá adni a kellő választ. Annyi bizonyos, hogy ide ugyan hiába jön a budveiszi, meg akármilyen más külföldi sörgyár a maga lórójával, mert a mi becsületes gyomrunk be nem veszi azt, akárcsak a csehek egyéb pimaszkodásait.

Tragikus halál. *Pfeiffer* Kornél, *Pfeiffer* Antal kéményseprő-iparos 27 esziendős fia tragikus körülmények közt hunyt el e hó 22-én. Ezelőtt mintegy két héttel egy pohár jéghideg sörtől farkasgörcsöt kapott, minek következtében állkapcáját többé kinyitni nem tudta. Ugyszólván éhen halt meg nagy bánatára szüleinek és fiatal feleségének.

A céllövész társulat ünneprendező bizottsága f. hó 26-án d. u. 5 órakor a lövészkertben összes ülést tart, melyre ezuton kéretnek az összes rendezők szives megjelenésre.

Magyarosodás Lipiken. Mint levelezőnk írja, Lipiken a magyarosodás örvendetesen halad előre, a zavargásoknak nyoma sincs és a helyzetet leginkább illusztrálja azon körülmény, hogy ha a tombolánál a 48-as szám huzatik ki, úgy általános egetrázó éljent kiált az egész publicum.

A bajai czéllövész társulat f. hó 26-án este táncvigalmat rendez.

Magángyógyintézet Baján. *Dr. Kuzman* Oszkár bajai műtő orvos a Kossuth Lajos-utca 623. szám alatti Bodrogi-féle házban a junius hó 25-én kelt 44245/903. számú belügyminiszteri engedély alapján folyó hó 1-én megnyitotta sebészeti-, testgyógyászati-, gégszeti-, szemészeti-, nő és belgyógyászati magángyógyintézetét.

Tűzeset. F. hó 21-én d. e. 9 órakor *Spitzer* Hermannak a Provália-utcában levő cserépfedelű háza padlásán tűz ütött ki és leégett. A tető és butorzat biztosítva volt.

Rendőri hírek. A f. hó 19-én tartott országos vásáron a lopások már hajnalban megkezdődtek. Egy zsebmetező úgy reggeli 3 óra tájban *Schreier* Simon korcsmája ajtajában *Kapca* Mihály mélykuti lakos 400 koronával terhelt pénz tárcáját kiemelte s azzal a vasuti kertbe futott. *Kapca* a tolvajt elfogta s pénzét vissza vette tőle, de megjárta, mert a tolvaj társai *Kapca* Mihályt alaposan összeszurkálták.

Hódos Alajos felső-szent-iváni lakos egy nyilvános helyen *Hodován* Mihály dusnoki lajos 24 K. 80 fillér pénzét zsebre vágta, de a rendőrségnél visszaadta.

F. hó 20. és 21. közötti éjszaka *Stern* Samu istállójából *Sulai* József minden zseboráját és zsebkését ismeretlen tettes ellopta. Ugyanazon éjszaka hasonló módon lopták meg *Dr. Alföldi* Lajos kocsisát, *Rigó* Antalt. A rendőrség a tetteseket nyomozza.

Gibicz János bajai zsebmetsző f. hó 18-án este a 9 órai vonattal ide érkezett, Markovits Jeromost kétszer hátba szúrta azért, mert Szabadkán besúgta a rendőrségnek, hogy ő zsebmetsző.

Zongorák és cimbalmok — csak első rangú gyártmányok — kedvező fizetési feltételek mellett tíz évi jótállással kaphatók *Wagner Antalnál* Baján.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az archórt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

Fischer Lipót utódai helybeli jónevű divatárú-cég közhírré teszi, hogy **női divatickei** (csipkék női kelengyék részére, ruhadíszek, paszomány, szallagok és napernyők) eddigi különben is olesó árait azok felére szállította le, miután azokat többé nem tartja. A nevezett cég óriási raktárt tart ezenkívül kötő-pamutokban, férfi és női fehérneműekben, harisnyákban, cipőkben, disztárgyakban stb. stb. s azokat szintén a legolcsóbb árban bocsátja áruba.

Színház.

A színtársulat névsora.

A jövő szezonnal társulatának névsorát be-terjesztette *Pesti Ibsz* Lajos színiigazgató a szabadkai színi-bizottsághoz.

A névsor még nem teljes, amennyiben az igazgató jelentésében azt mondja, hogy drámai anya és id. tragika, segéd énekesnő és társalgási, segéd drámai színész és társalgási, komikus és buffó, továbbá szerelmes és társalgási tagokat csak augusztus 20-ig szerződteshet, igéri azonban, hogy mindegyik szerepkör a legjobb erővel lesz betöltve.

A névsort alább közöljük és most csak annyit jegyzünk meg, hogy a társulat egyik leghasználhatóbb tagjának: Simon Mariskának nevét nem találjuk a beküldött névsorban. Valószínűnek tartjuk, hogy az csak tévedésből maradt ki.

A névsor a következő:

Áldor Juliska opera, operette, első koloratur és népszínmű énekesnő, primadonna, — Gerlaci Hermin operette és népszínmű énekesnő, — Bonis Ilona operette és népszínmű (alt) énekesnő, Olasz Klári fiatal hősnő és tragika, — P. Tárnoki Giza drámai szende és társalgónő, — Szabados Gizi vigjátéki szende, naiva, — Kovács Ilonka, Fenyő Józsa, Bródi Irén, Kaposi Irén, Abafi Margit, Hodosi Rózsika, Molnár Irén, Farkas Katica, segéd-színész, kar- és táncosnők, — Zoltán Józsefné sugónő, — Boda Ferenc opera, operette tenor-énekes, — Tóth Antal drámai apa és tragikus, Fehér Gyula hősszerelmes és tragikus, — Baróthy Antal jellem- és cselszövő, — Papp Mihály lírai szerelmes és társalgási bonvivant rendező, — Németh János, — Újvári Miklós komikus, operette buffó, rendező, — Berényi Miklós burleszk komikus, társalgási, — Kovács Andor segéd apa, Farkas Mihály, Horváth Gyula, Konez Mihály, Paksi Sándor, Sz. Nagy Kálmán, Egry Jenő, Fabricky Zsigmond, Rózsa Jenő segéd-színészek, kardalososk és táncosok, Németh Ignác karnagy, — Zoltán Lajos kartanító.

NYILT TÉR.

Ezen rovat alatt közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Nyilatkozatok.

Azon felháborodásomban elkövetett sértés fölött, melyet f. július hó 4-én *Lusztig Ignác* és *Gyula* urakkal szemben tanúsítottam, mély sajnálatomat fejezem ki és nevezett uraktól bocsánatot kérek.

Halász Béla.

A költő-borbélylegény leleplezése.

László Károly, üzletemben alkalmazva volt fodrász segéd, megjegyzés tárgyává teszi a »Bajai Független Ujság« f. hó 18-áni számának nyílterében azt a följelentésemet, melyet ellene a bajai rendőrségnél lopás és sikkasztás miatt tettem és miközben mosni törekszik magát, fenyegetődik, hogy majd kiderül az ő ártatlansága és akkor ő beperel engem rágalmozásért.

Én azzal az urral hírlapi polémiába nem elegyedem; de kötelességem jellemét, miután ellenem piszkálódik, a közönség előtt egész meztelenségben bemutatni.

Azt a László Károlyt jelentettem én föl, aki f. évi április havában kiadott a saját neve alatt egy »Balaton rózsája« című kis színművet, melyet — Koller Imre drné Öngyóságának ajánlott hódoló tisztelettel, s melylyel babérkoszorút és arany melltűt is aratott, — s amely voltaképen nem egyéb, mint a »Tulipánkirályné« című 1892-ben Rózsa Kálmán és neje budapesti cég kiadásában megjelent ponyvairodalmi termék szó- és betűszerinti másolata.

László Károly elkövette tehát a »szellemi lopás« büntetést is és felültette vele Baja város műpártoló közönségét.

Aki eziránt érdeklődik, szívesen mutatom meg neki a kezeim között levő eredeti ponyvatermet és László Károly plágiumát.

László Lajos

Br. Eötvös József-utca

Az 51. számú dunai

MALOM

fele része szabadkézből eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 3-2

Egy fiatalember teljes ellátással egy **lakást** keres aug. 1-ére.

Cím a kiadóhivatalban. 1-1

Fiatal özvegy

tisztességes, ki gyermekekkel akár az édesanya banni tud. anyahelyettesnek, gazdaasszonynak, avagy társalkodónőnek ajánlkozik. Címe:

Baja, Csillag-utca 38. 1-1 4-1

Üzlet felosztás.

A n. é. közönség becses tudomására adom, hogy

borkereskedésemet

felosztatom.

Siller- és fehérboraimat jutányosan, beszerzési áron alul is **eladom.**

Valamint eladom az összes különféle nagyságu **boroshordókat** és egy **borderítőgépet.**

Kérem ugy a helybeli, mint a vidéki vevőközönséget boraim megtekintésére

Kiváló tisztelettel

özv. **Müller Henrikné**

borkereskedő BAJÁN.

3-1

LIPIK Szlavoniában I. rendű fürdőhely

Egyetlen jódtartalmu alkalikus hőforrás (64° C) a kontinensen.

A lonjavölgyi vasut állomása (Dugosellon át.) Azonkívül Pakrac-Lipik déli vasut állomása (Zóna-tarifa.)

Kitüntetve: Budapest, Bécs, London, Róma, Brüsszel.

Fényesen berendezett gyógyterem, kávéház és étterem, nagyszabásu park, fedett sétány, térzene, kitűnő gyógyszállodák, katonatiszti gyógyház, gyermek-sanatórium, pompásan berendezett fürdőépületek, villanyos világítás.

Felülmulhatlan hatásu **gyomor-, bél- és gégehurutnál, köszvény és csuzos bajoknál, ischiásnál, csontbajoknál**, min dennemű **hurutos bántalmaknál**, valamint minden **mirigy és vér-betegségnél.**

A fürdőidény alatt **8 kiváló orvos rendel.** Lipiki hévviz szétküldése egyenesen a forrástól, továbbá **Édeskuti L.** cégtől Budapest.

Lipiki források közvetlen a fürdőigazgatóságnál rendelhető. — Bővebb felvilágosítással szolgál

a fürdőigazgatóság.

REISZ és PORJESZ

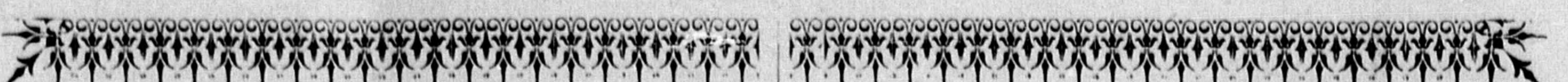
BÚTORGYÁRA

BÉKÉSCSABA.

Fiók-telepek: **Nagyvárad,**

B A J A, Erzsébet királyné-utca, volt Mészáros-féle ház.

Modern butor. — Teljes lakásberendezések. — Legolcsóbb gyári árak.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém tisztelettel jelen-
teni, hogy 1869. év óta fennálló

könyvkereskedésemet

a mostani üzlettemmel szomszédos
és eddig Berndorfer Ede által birt
nagyobb és szebb helyiségbe helye-
zem át. Nem mulaszthatom el ezzel
az alkalommal, hogy városunk és
vidéke érdemes közönségének leg-
őszintébb hálámat és köszönete-
met ne nyilvánítsam azért a meg-
tisztelő szives pártfogásért, a
melyet irányomban évek hosszú
során át tanusítani kegyes volt. S
midőn aziránt esedezném, hogy
ezzel a jóleső bizalommal engem
továbbra is támogatni kegyesked-
jék, maradtam

Baja, 1903. július havában
hazafias tisztelettel

ifj. Wagner Antal.

Eladó ház.

A fő-utcán levő, jelenleg
Lerner Antal utóda cég által
bérben birt

H Á Z

fele része

E L A D Ó.

Bővebb értesítést nyújt

Raisch Dusán

foдрász

2-1

Értesítés.

Bátor vagyok a n. é. közönség és mélyen tisz-
telt eddigi megrendelőim b. figyelmét felhívni
arra a körülményre, hogy megboldogult férjem
elhalálozásával a Baján már 35 év óta fenálló

fényképészeti műtermet

továbbra is vezetni fogom.

Mivel állandóan a legjobb munkaerőkkel ren-
delkezem, képes vagyok bárminő, e szakmába
vágó munkát elvállalni.

Fényképek a legkisebttől életnagyságig, úgy-
szintén gyermek-felvételek, csoportok, régi ké-
pekről való reproduciók, üzleten kívüli felvé-
telek, platin képek, bromezüst nagyítások stb.
jó és pontos elkészítéséért felelősséget vállalok.

Miután eddigi t. megrendelőim és a n. é.
közönség b. pártfogásába ajánlom magamat, ese-
dezem, hogy nagyrabecsült bizalmukkal meg-
tisztelni méltóztassanak

Tisztelettel

özv. Goldstein Márkné.

8-7

Kiadó üzlethelyiség.

A jelenleg Boriszák István
által birt

üzlethelyiség

november hó 1-ére kiadó.

Bővebb felvilágítást

Müller Antal háztulajdo-
nos nyújt.

EMKE dala!

EMKE-papírt, levélpapírt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok,
Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág,
Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe:
Édes anyám, neked írok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

A fentt megénekelte „**EMKE**“ levél-
papíros minden nagyságban kapható

ifj. WAGNER ANTAL
könyv- és papírkereskedésében. 30-22

arra, hogy mindenki az egészségtelen,
penészesedő szalmazsákját eldobhassa és
helyébe, **csekély 8 koronáért,**
egy kiváló erős, fakeretű
acélsodrony ágybetétet
rendelhessen nálam, mely **tartós és olcsó,**
szag- és féregmentes, ennél fogva egész-
séges. **Az ágy belmértékének bekül-
dése után,** annak megfelelően szállítja a
készítő: 10-7

ifj. Utry Pál, Baja.

Három hold föld
a vaskúti út mentén eladó.

Eredeti SINGER VARRÓGÉPEK

családi használatra és minden ipari célra.

Egyszerű kezelés! — Nagy tartósság! — Magas szolgáltatási képesség!
Ingyenes tanfolyamok a divatos műhímzés minden technikájában.
Electromotorok varrógépüzemhez minden nagyságban.
Hímzőselyem-raktár nagy színválasztékban.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

PARIS 1900:
„GRAND PRIX“

TEMESVÁR 1891:
ARANY ÉREM.
POZSONY 1899:
EZÜST ÉREM.

Figyelmeztetés! Eredeti Singer varrógépek csak a mi üzleteinkben
kaphatók. Minden más varrógépüzlet által Singer
megjelöléssel áruba bocsátott gép, egyik elavult rendszerű gépünk utánzat, amely újabb rendszerű családi varró-
gépeinket szerkezet, szolgáltatási képesség és tartósság tekintetében utól nem éri!

Baja város és vidéke részére elárusítónk:

* * FARAGÓ ANDOR * *

Baja, Kisvásártér-utca 568.

Egyedül valódi angol
Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

—o Az üvegek felszerelése a keresk törvény mintavédelme alatt áll. o—

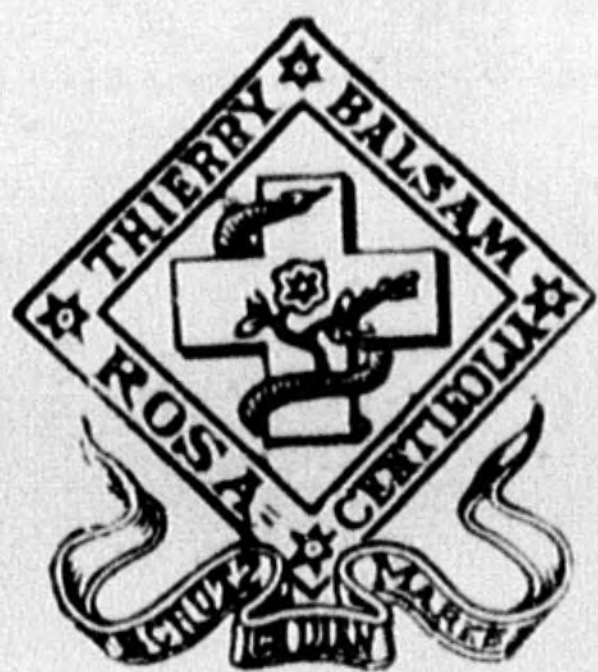
Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab cartonokban. Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 duplaüveg 4 korona, Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett. 20—19

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden káros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s bélbetegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochindriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvas fogaknál és szájröthadáskor, s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffogést, a szájnak és gyomornak bűzét. 7. Külsőleg bámulatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz, kiütési varak, megfagyott és megégett tagokra, rüh, fekély, bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, közhányt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza-védjegyre

Miért szenved Ön? holott mindenféle efajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást vagy amputálást

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium-kenőcs alkalmazható: a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak, a csontvevesedésnél, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüylés, a lábna járás közben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. eseteiben — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt **3 korona 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll.** Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe van-e a fenti védjegyem és cégem: **Thierry (Adolf) Limitéd győgytára az „Órangyalhoz” Pregradában, égetve. Thierry A. gyógyszerész balzsama és Centifolia-kenőcse.** — Ezen gyógyhatásukban felülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebbi annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkezétekig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldiesért értéktelen és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban és eshetőségekre készenlétben kell lenni. Ha olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezzük:

(Thierry Adolf) „Órangyal-gyógyisertár” Pregrada Rohitsh-Sauerbrunn mellett — Központi főraktár Budapesten, Török J. győgytára. Zágrábban Mittelbach S. győgytára, Bécsben Brady L. győgytár.

Kellő iskolai képzettséggel bíró fiú

tanulóul

felvétetik

Nánay Lajos

könyvnyomdájában

BAJÁN.

Feltűnő ujdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különleges-ségi árúdjában.

●—● Pártoljuk a honi ipart! ●—●

A legjobb

Író ténták „STELLA” védjeggyel

Másolható ténták „STELLA” „

Szines ténták „STELLA” „

Tusoldat „STELLA” védjeggyel

készülnek a „STELLA” vegyészeti gyárban

— B U D A P E S T E N. —

Főraktár:

Ifj. WAGNER ANTAL papirkereskedésében

—● B A J A. ●— 52—12

●—● Pártoljuk a honi ipart! ●—●

Pártoljuk a magyar ipar termékeit!

Pártoljuk a honi gyártmányokat!

ÖZV. SPITZER SIMONNÉ és TÁRSA

B A J A.

A j á n l j á k:

kapubejáratok, folyosók, konyhák, fürdőszobák, gépházak, üzlethelyiségek, templomok padozatának burkolására

egyszerű és diszes cementlapjaikat

mint **legszebb, legtartósabb és legolcsóbb** burkoló anyagot

Gyártunk:

járda, fali és préselt disztéglát, cserepet, viharálló hornyos cement tetőcserepet, cementcsöveket, gipszdisztményeket stb. Elvállalunk mindennemű **B E T O N** és

—o—o—o **T E R A Z Z O** munkát. o—o—o—

Raktáron tartunk:

beocsini, portland és román cementet, darabos és építő meszet, kátrány és aszfalt fedellemezeket, aszfalt elszigetelő lemezeket, kátrányt, tinctoralt, carboli-neumot és aszfaltot. o—o—o—o

A magyar általános köszénbánya r. társ. főképviselete.